

Kunstnere i tal

– om statistikken
Kunstnere i Danmark

Udgivet marts 2024

DANSK KUNSTNERRÅD
Council of Danish Artists

Dansk Kunstnerråd
Hillerødgade 30a, 1.s
2200 København N

dkr@dansk-kunstnerraad.dk

ISBN: 1604-1291

Forord.....	3
1: BAGGRUND FOR KUNSTNERSTATISTIKKEN	4
Kunstnere i tal og etablering af datagrundlag	5
Formål med at etablere en statistik på tværs af kunstarterne.....	6
Opdeling af kunstarterne i kunstnerstatistikken.....	7
Afgrænsning af populationen i kunstnerstatistikken.....	8
2: OM STATISTIKKEN KUNSTNERE I DANMARK	11
Antal professionelle kunstnere i Danmark	12
Andel af indkomst fra kunstnerisk virke	13
”Vi forfattere har brug for en bæredygtig økonomi”	
– fokusinterview med forfatter Anne Zenon	15
Kønsfordeling blandt kunstnere på tværs kunstarterne.....	19
”Jeg erfarede tidligt, at der er forskel på mænds og kvinders vilkår i kunstlivet”	
– fokusinterview med billedkunstner Mie Mørkeberg	20
”Statistik er et vigtigt redskab til at gøre op med skævheden mellem kønnene i musiklivet’	
– fokusinterview med musiker Henrik Jansberg	24
Hvor i landet bor kunstnerne?	27
”Det gode arbejdsliv som kunstner leves også uden for København”	
– fokusinterview med skuespiller Ashok Pramanik.....	28
Aldersfordeling blandt kunstnere på tværs af kunstarterne.....	31
”Det kræver stamina at skabe film”	
– fokusinterview med filminstruktør Katrine Brocks	32
3: OPSAMLING OG VIDERE FORLØB	35
Fra data om kunstnervilkår under Covid-19 til i dag	36
Behov for kontinuerlige data om kunstnere.....	39
4: KILDER	40

Forord

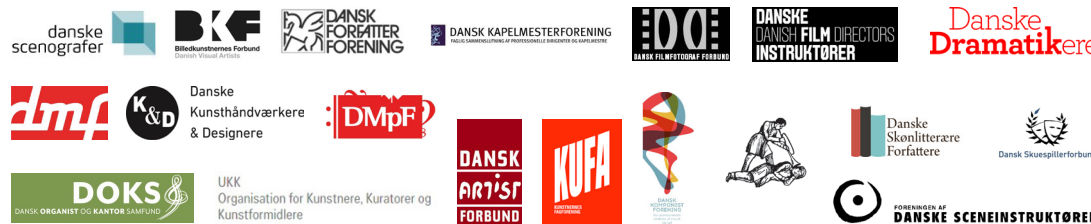
I december 2023 offentliggjorde Danmarks Statistik den første samlede statistik om kunstnere på tværs af kunstområderne. Den nye kunstnerstatistik *Kunstnere i Danmark* er del af udviklingsprojektet *Kunstnere i tal (KiT)*, som er et samarbejde mellem Danmarks Statistik, Dansk Kunstnerråd og 19 af Rådets medlemsorganisationer.

Denne publikation giver indblik i udviklingsprojektets baggrund, præsenterer et overblik over de statistiske nøgletal og sætter ansigter og fortællinger på nogle af de kunstnerliv, som tallene afspejler.

Vi håber, at *Kunstnere i tal - om statistikken Kunstnere i Danmark* vil være til gavn og glæde for vores samarbejdspartnere, politikere, kulturlivets beslutningstagere og for alle dem, statistikken handler om: Kunstnere og kulturskabere i hele Danmark.

Tak til Kulturministeriet for at støtte udviklingsprojektet og tak til Danmarks Statistik for samarbejdet.

Dansk Kunstnerråd
København, marts 2024

1. Baggrund for kunstnerstatistikken

Kunstnere i tal og etablering af datagrundlag

Databaseret viden om kunstnervilkår har hidtil været en mangelvare i dansk kulturpolitik. På samfundsplan har der været et stort videnshul, hvad angår data om kunstnere som samlet gruppe på arbejdsmarkedet. Det blev især tydeligt under Coronapandemien, hvor det viste sig, at politikere og embedsfolk manglede indblik i de forhold, kunstnere og kulturskabere arbejder under.

Dansk Kunstnerråd, som i mange år har ønsket mere fokus på data om kunstnernes vilkår, indgik derfor under pandemien datasamarbejdet *Kunstnere i tal (KiT)* med Danmarks Statistik. Målsætningen var at sætte tal på - og løbende udarbejde statistik om - kunstneres og kulturskaberes sociale og økonomiske vilkår.

Dataarbejdet er gennem 2022-23 blevet konsolideret i et samarbejde om kontinuerligt at udarbejde en samlet statistik på tværs af kunstarterne. Og i december 2023 udgav Danmarks Statistik *Kunstnere i Danmark*, som er den første udgave af kunstnerstatistikken. Den nye kunstnerstatistik er således del af udviklingsprojektet *Kunstnere i tal*, som er et tæt samarbejde mellem Danmark Statistik, Dansk Kunstnerråd og 19 medlemsorganisationer under Dansk Kunstnerråd.

Formål med at etablere en statistik på tværs af kunstarterne

Formålet med udviklingsprojektet *Kunstnere i tal* og statistikken *Kunstnere i Danmark* er at bidrage til øget viden om de professionelle kunstners vilkår herhjemme. For at sikre bredde og forståelse for hele kunstområdet og de skabende og udøvende kunstners vilkår er det væsentligt for Dansk Kunstnerråd, at der er tale om en officiel statistik, der offentliggøres som en del af kulturstatistikkerne i Danmarks Statistik.

Forudsætningen for etablering af en officiel kunstnerstatistik er en præcis definition af termen

'professionelle kunstnere', herunder en afgrænsning af området. En del af opgaven for Dansk Kunstnerråd og rådets medlemsorganisationer har derfor været at skabe et entydigt dokumentationsgrundlag, som skal sikre transparens om indsamlingsgrundlag og dækning.

Danmarks Statistik har udarbejdet datatabeller med udgangspunkt i den faglige viden, som repræsentanter fra kunstnerorganisationerne løbende har bidraget med. Denne udgivelse tager udgangspunkt i de fælles data,

som udgør baggrunden for den første udgave af kunstnerstatistikken, som udkom i december 2023.

Der er stort behov for kontinuerlig, bred viden om feltet, og denne publikation er derfor tænkt som den første i en række af fortløbende publikationer om kunstnervilkår i Danmark.

Opdeling af kunstarterne i kunstnerstatistikken

Samarbejdet mellem Danmarks Statistik, Dansk Kunstnerråd og kunstnerrådets medlemsorganisationer har omfattet en opdeling af kunstarterne indenfor centrale faggrupper. Ønsket er, at brugere af statistikken både kan se, hvad der kendetegner gruppen af kunstnere samlet, og at de kan zoome ind på forskelligheder mellem kunstarterne. Opdelingen i kunstnerstatistikken er:

- Billedkunst og formgivere
- Film og TV
- Musik
- Skuespil og scenekunst
- Forfattere og ord

Afgrænsning af populationen i kunstnerstatistikken

Da kunstner ikke er en beskyttet titel, har en stor del af arbejdet med den første kunstnerstatistik været at afgrænse populationen. Hvornår er man kunstner? Hvem er kunstnere? I denne statistik er kunstner defineret som en person, der opfylder mindst ét af følgende kriterier:

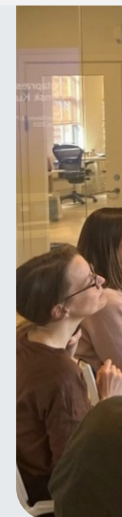
- er medlem af en organisation under Dansk Kunstnerråd
- modtager af rettighedsmidler vedr. kunstnerisk virke*
- modtager af legat eller projektstøtte fra Statens Kunstfond*
- eller er dimittend fra en kunstuddannelse, hvis ét af de øvrige tre kriterier også er opfyldt.

Det har været en forudsætning for etablering af en officiel statistik, at der skete en afgrænsning af de professionelle kunstnere herhjemme, og at kunstnerorganisationerne aktivt tog del i denne afgrænsning.

Kunstnerstatistikken er blevet til gennem databehandler- og leveranceaftaler mellem Danmarks Statistik og 19 kunstnerorganisationer under Dansk Kunstnerråd.

Der har været afholdt flere workshops og fagmøder med organisationerne, hvor fagmedarbejdere har opnået enighed om en definition af termen 'danske kunstnere'.

* Der er her tale om den øvre kvartil af modtagere af legat eller projektstøtte fra Statens Kunstfond i perioden 2014-2022, den øvre kvartil af biblioteksafgift 2021, samt om den øvre kvartil af modtagere af rettighedsmidler fra: VISDA 2012-21, FILMEX 2019-2021, KODA og Gramex 2013-2022 og Performex 2008-2021.
Kilde: Danmarks Statistiks statistikdokumentation.

1. Baggrund for kunstnerstatistikken

Fagmøde hos Dansk Kunstnerråd med Dansk Forfatterforening, Danske Skønlitterære Forfattere og Danmarks Statistik, maj 2023.

Dansk Kunstnerråd, Danmarks Statistik og repræsentanter fra Kunstnerrådets medlemsorganisationer har i 2021-2023 jævnligt mødtes for at drøfte udviklingsprojektet *Kunstnere i tal (KiT)* og diskutere etablering af datagrundlaget for statistikken *Kunstnere i Danmark*. Det er dels sket på workshops og fagmøder i Dansk Kunstnerråds regi, dels på større, faglige seminarer, som Dansk Kunstnerråd har afholdt. Det første seminar fandt sted i maj 2022 hos Kulturstyrelsen i København. Fotos: Dansk Kunstnerråd.

I september 2023 inviterede Dansk Kunstnerråd til et offentligt dataseminar, hvor fagmedarbejdere fra Danmarks Statistik fortalte om arbejdet med statistikken *Kunstnere i Danmark*, og oplægsholdere fra kultur- og erhvervsliv delte deres viden om databaseret interessevaretagelse.

Fra Dansk Kunstnerråds dataseminar 2023: Panelsamtale med Esben Danielsen, direktør for Kulturens Analyseinstitut, Nis Rømer, forperson for Dansk Kunstnerråd og Thomas Sandberg, forperson for Dansk Musiker Forbund. Samt oplæg om databaseret interessevaretagelse ved Tali Mørch, Analyse & Tal. Fotos: Dansk Kunstnerråd.

2. OM STATISTIKKEN KUNSTNERE I DANMARK

Hvad er formålet med en kunstnerstatistik?

“At skaffe mere og bedre viden om kunstnere i Danmark, herunder de rammer, kunst skabes under, samt om, hvordan kunstnere og kulturskaberes arbejde bidrager til samfundet. At understøtte udformningen af velfungerende kulturpolitik og give viden til kunstnerorganisationerne.”

– Dansk Kunstnerråd

Antal professionelle kunstnere i Danmark

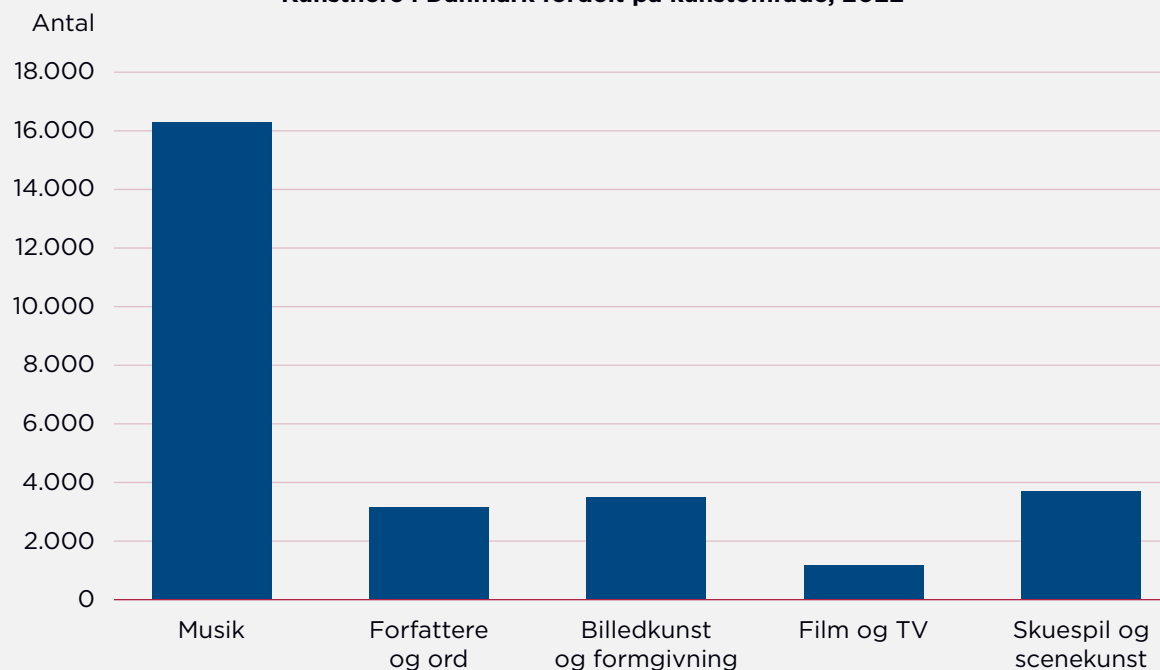
Den første udgave af kunstnerstatistikken opgør antallet af kunstnere i Danmark til at være knap 28.000 personer.

Statistikken population fordeler sig på fem kunstområder: Musik, Forfattere og ord, Billedkunst og formgivning, Film og TV, samt Skuespil og scenekunst.

Datatrækkene viser, at der i 2022 i alt er 27.731 kunstnere i Danmark, svarende til 0,6 pct. af befolkningen mellem 20 og 80 år.

Musikere udgør 59 pct. af den samlede population i statistikken og er dermed den største faggruppe blandt kunstnere i Danmark.

Kunstnere i Danmark fordelt på kunstområde, 2022

Kilde: www.statistikbanken.dk/kunst1

Andel af indkomst fra kunstnerisk virke

På nogle kunstområder kan kun et meget lille mindretal af kunstnerne leve alene af deres kunstneriske virke, fremgår det af statistikken: Således tjener næsten halvdelen af forfatterne kun mellem 1 og 25 procent af deres samlede indkomst på deres kunstneriske virke.

For billedkunstnerne og formgivere gælder, at kun 15 procent af kunstnerne tjener mere end 75 procent af deres indkomst fra deres kunstneriske virke.

Kunstnere på film- og tv-området er den kunstnergruppe i statistikken, hvor flest tjener en større del af deres samlede indkomst fra kunstnerisk virke. Her tjener næsten halvdelen af kunstnerne 75 procent eller mere af deres samlede indkomst på kunsten.

Indkomst fra kunstnerisk virke er her defineret som indkomst fra virksomheder inden for kultursektoren, organisationerne under Dansk Kunstnerråd, Slots- og Kulturstyrelsen, folkekirker samt rettighedsudbetalende virksomheder.

47 procent af forfatterne tjener mellem 1 og 25 procent af deres indkomst på deres kunstneriske virke.

15 procent af billedkunstnere og formgivere tjener mere end 75 procent af deres samlede indkomst på deres kunstneriske virke.

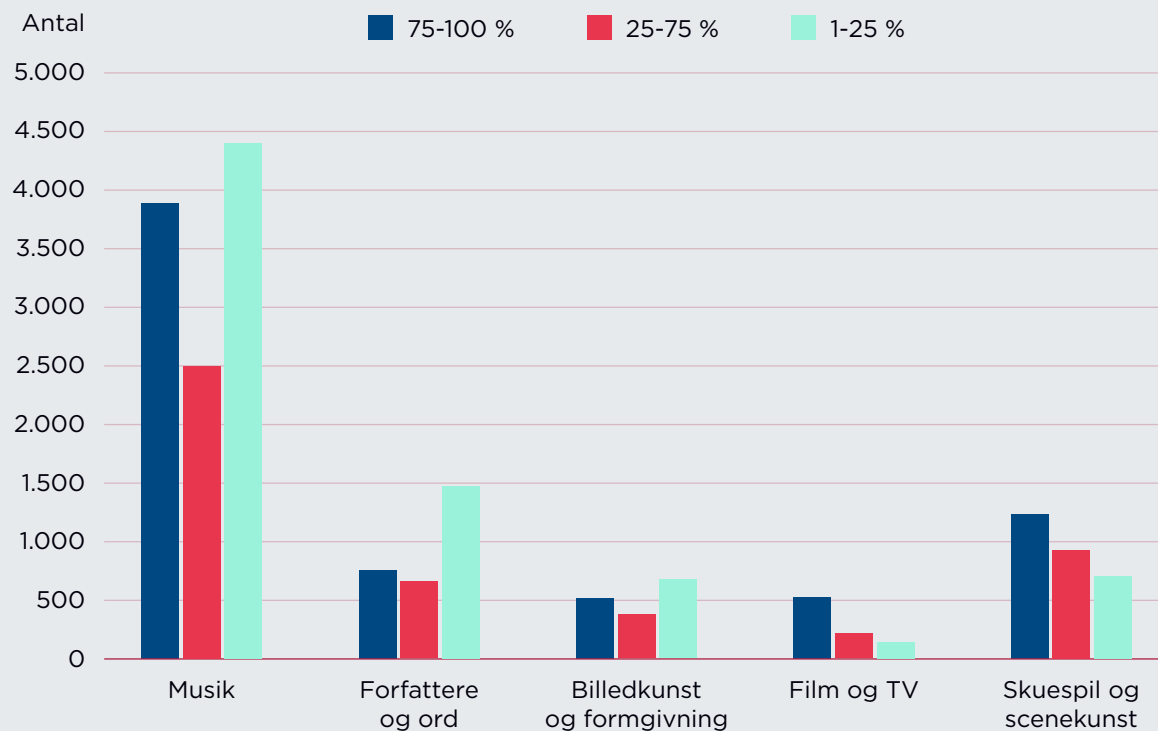
47 procent af kunstnere inden for film og tv tjener mere end 75 procent af deres samlede indkomst på deres kunstneriske virke.

33 procent af kunstnerne inden for skuespil og scenekunst tjener mere end 75 procent af deres samlede indkomst på deres kunstneriske virke.

24 procent af kunstnerne inden for musik tjener mere end 75 procent af deres samlede indkomst på deres kunstneriske virke.

Kunstnere i Danmark fordelt på kunstområde og indkomstgrundlag, 2022

Procent af indkomst fra kunstnerisk virke ud af samlet indkomst

Anm: Ovenstående figur inkluderer et udsnit af kategorierne for variabelen indkomstgrundlag. I figuren indgår ikke studerende, undervisere i kunstneriske fag og øvrige.

Kilde: www.statistikbanken.dk/kunst3

Hvem er kunstnerne i statistikken?

”Kunstner er ikke en beskyttet titel, men er her defineret som en person, der er medlem af en organisation under Dansk Kunstnerråd, modtager af rettighedsmidler vedr. kunstnerisk virke, modtager af legat fra Statens Kunstfond eller er dimittend fra en kunstuddannelse, hvis ét af de øvrige tre kriterier også er opfyldt.”

– Danmarks Statistik

FOKUSINTERVIEW

'Vi forfattere har brug for en bæredygtig økonomi'

For at lykkes som forfatter skal du ikke kun være god til at skrive. Du skal også kunne tjene penge: "Hvis vi ikke varetager vores økonomiske interesser, får vi ikke skabt det kunstneriske frirum, der er nødvendigt for overhovedet at kunne arbejde med at skrive."

Sådan siger forfatter Anne Zenon, der debuterede med digtromanen 'Ikke noget at tale om' i 2019. Efterfølgende har hun udgivet endnu en digtroman og en børnebog, men selvom bøgerne er blevet modtaget fint af læserne, har forfatterskabet endnu ikke kastet indtægter nok af sig til at skaffe brød på bordet. Eller til at betale huslejen i den hyggelige 2-værelseslejlighed på Vesterbro, hvor den 49-årige forfatter bor med sit yngste barn.

"Økonomisk er hverdagen måske mere svingende. Men der er ikke noget, der kan måle sig med at være skabende kunstner. Glæden ved at opdage, at nu flyder skriften – det kan ikke beskrives. Det føles som, at det at skrive er meningen med mit liv: At sætte ord på noget, der ikke kun er vigtigt for mig

selv, men også for andre, og som handler om at forstå os selv som mennesker," siger Anne Zenon, der har drømt om at blive forfatter, lige siden hun var barn.

Debutromanen skrev Anne Zenon sideløbende med, at hun var fuldtidsansat som kommunikationsrådgiver. Hver en lille tidslomme i hverdagen blev brugt til at skrive, fortæller hun:

"Det meste af bogen er skrevet på bagsædet i bus 26 på vej til og fra jobbet," siger Anne Zenon, der kort efter debuten sagde farvel til månedsløn og pensionsordning for at realisere forfatterdrømmen.

Hun havde sparet op, så hun havde en økonomisk buffer til at skrive sin næste bog. Og for at skaffe sig en indkomst, der er uafhængig af forfatterlivets små og svingende indtægter, etablerede hun derefter sit eget firma, PR-bureauet HistorieAgenten. Her hjælper hun, der har 20 års erfaring som kommunikationsrådgiver, andre forfattere med at få deres bøger omtalt i medierne.

Forfatter Anne Zenon
Foto: Anders Giversen

Bio:

Anne Zenon (f. 1974)

Debuterede 2019 med 'Der er nogen der siger' på forlaget Brændpunkt. Har siden udgivet 'Ikke noget at tale om' på samme forlag og børnebogen 'Rejsen efter en helt' på Wadskjær forlag i samarbejde med sin søn Elliot. Anne Zenon er uddannet cand.comm. og driver PR-bureauet HistorieAgenten. Hun er desuden tilknyttet rådgivningsvirksomheden Den Kreative Forretning, der hjælper kunstnere og kreative selvstændige med at udvikle deres arbejdsliv. Anne Zenon er medlem af den skønlitterære styrelse i Dansk Forfatterforening.

Læs mere: annezenon.dk

”På den måde kan jeg kombinere min kommunikationsfaglighed med min viden om bogbranchen og skabe en nogenlunde stabil hverdagsøkonomi,” fortæller Anne Zenon, der følte, at hun havde knækket koden til at få et økonomisk bæredygtigt arbejdsliv som forfatter, da hun stiftede sit eget firma.

Tid er penge

Men i dag, små tre år senere, mærker hun, at det arbejde, der er nødvendigt for at kunne betale hendes leveomkostninger, i længden også risikerer at spænde ben for forfatterskabet.

”Det er inspirerende og dybt meningsfuldt for mig at arbejde med kollegers bøger, få dem omtalt i medierne og skabe synlighed for dem. Men det er svært at finde tid til at skrive mine egne ting, fordi der også skal en stor indsats til at være

soloselvstændig. At skrive bøger kræver fordybelse, og fordybelse kræver ro i hjernen og sammenhængende tid. Tid, som jeg er nødt til at hente fra den del af mit arbejdsliv, som jeg rent faktisk tjener penge på,” siger Anne Zenon.

”Men for nylig tog jeg på en skriveferie, hvor jeg ikke skulle andet end at komme videre med min næste roman, som jeg har siddet fast i længe. Og så lykkedes det mig endelig at få hul på teksten. Det var virkelig skønt, og det viser mig, hvor vigtigt det er at få tid til skriveprocessen. Skrivetid koster penge, og jeg ved jo aldrig, om det lykkes at få skrevet noget, jeg er tilfreds med, eller om det vil give mig en reel indtægt i sidste ende. Men jeg er nødt til at lade være med at skele til, hvad jeg tjener på mine bøger. For hvis jeg gjorde det, ville jeg ikke skrive dem,” konstaterer hun.

”Mit fokus er på, at det er en indre nødvendighed og en kæmpe passion for mig at skrive. Jeg kan ganske enkelt ikke lade være. Men det kan godt være lidt ærgerligt, når jeg ser, hvor lidt jeg tjener på bøgerne.”

Hun var da også nødt til at se humoristisk på det, da hendes forlægger i sin tid ringede for at fortælle, at hendes debutroman havde klaret sig godt som lydbog:

”Selvom den var blevet lyttet af forholdsvis mange, var det simpelthen så forsvindende lille et beløb, lydbogen havde indbragt mig i royalties, at jeg sagde: Jamen tak for det, så tror jeg vil gå ud og fejre det med en café latte!” siger hun med et skævt smil.

Mange forfattere har kludetæppeøkonomi

Det, hun tjener på sine bøger, udgør mellem 5 og 10 procent af hendes samlede indkomst, anslår hun. Og den kludetæppeøkonomi deler Anne Zenon med rigtig mange af sine forfatterkolleger: Næsten halvdelen af forfatterne tjener kun mellem 1 og 25 procent af deres samlede indkomst på kunstnerisk virke, fremgår det af statistikken *Kunstnere i Danmark*.

”De fleste forfattere, jeg kender, er nødt til at have forskellige day jobs, som giver dem en indkomst, der gør det muligt at fortsætte med at skrive. Det er f.eks. undervisnings- eller kommunikationsarbejde, som jeg selv har, eller ufaglærte jobs. Men det er svært at få tid og energi til skriveprocessen, når man er presset økonomisk.”

Samtidig er forfatternes indtjeningsmuligheder i bogbranchen alt for dårlige, mener hun: ”Især på streamingtjenesterne er det

helt skævt. Nu hvor folks læsning i stadig større grad rykker derover, skal vi have fundet en fair model, hvor vi forfattere får ordentlig betaling for læsningen af vores lydbøger.”

Anne Zenon efterlyser også, at forlagenes marketingsbudgetter i højere grad prioriterer den store underskov af forfattere, der ikke er kendte navne, men som skriver bøger, der fortjener et stort publikum.

”Jeg har respekt for, at forlagene er trængt økonomisk, men jeg synes, at der er en ærgerlig tendens til, at kendte navne kan brage igennem med store reklamer og fine visninger i boghandlernes udstillingsvinduer, mens mere ukendte forfattere ikke får den chance, deres bøger fortjener.”

Kunsten at tjene penge på kunsten

Strukturelle forandringer i bogmarkedet er nødvendige, men det er ikke det eneste, der kan være med til skabe mere bæredygtige arbejdsliv for forfattere, mener Anne Zenon. Det handler også om at udvikle forfatteres egne måder at forholde sig til kunst og penge på. Det har hun fokus på, når hun ved siden af sit PR-bureau og sit forfatterskab vejleder kolleger i virksomheden Den Kreative Forretning, hvor hun er blevet tilknyttet som rådgiver.

”Mit råd til kolleger er først og fremmest, at man skal have styr på, hvad der motiverer en til at skrive. Og at man skal sætte ambitiøse, men også realistiske mål. Det er vigtigt at finde en nænsom vej frem i det, så man bliver ved med at nyde at være skrivende. Og så skal man gribe de chancer, der er, og kæmpe for sit forfatterskab. For der jo mange eksempler på, at hvis man blive ved, så lykkes det til sidst. Det siger jeg også til mig selv,” smiler hun.

Anne Zenons skriveplads hjemme ved spisebordet. Foto: Privat.

”Samtidig kan mange af os også blive bedre til at stå fast på vores værdi som forfattere. Vi skal ikke være bange for at kræve et ordentligt honorar, når vi holder foredrag, eller for at forhandle bedre kontrakter med forlagene. Vi skal turde slå et slag for os selv! Idéen om at vi kun skriver for vores egen fornøjelses skyld, skal vi droppe, så snart bogen er færdig. Der skal vi i stedet gå aktivt ind i formidlingsprocessen omkring bogens liv, så den kommer ud til læserne. Det er nødvendigt, hvis vi vil tjene tilstrækkeligt til, at vi kan skabe tid og kunstnerisk frirum til at blive ved med at skrive.”

For Anne Zenon selv er der ikke længere tvivl om, hvad der driver hende som forfatter:

”Min motivation for at skrive er min egen indre tilfredsstillelse. Jeg har i en periode været for orienteret på det færdige resultat, og det slog min kreativitet ned. Jeg skal skrive på det, jeg føler noget for. Når bogen er færdig, arbejder jeg så professionelt, jeg kan, på at få den ud og flyve i verden. Jeg håber stadig på at tjene godt på min bøger, men jeg er nødt til at skrive på min kærlighed til det at skrive, og intet andet.”

Da hun sprang ud som forfatter, flyttede hun til en mindre bolig og minimerede alle sine udgifter for at give sig selv størst muligt økonomisk frirum. I dag sover hun på sofaen i stuen, der udgør en del af lejlighedens køkken-alrum. Her sidder hun også til daglig og arbejder ved spisebordet. Hendes søn har fået lejlighedens eneste separate værelse, og det er svært at få plads til hele familien, når hendes to voksne døtre er hjemme til middag, fortæller hun.

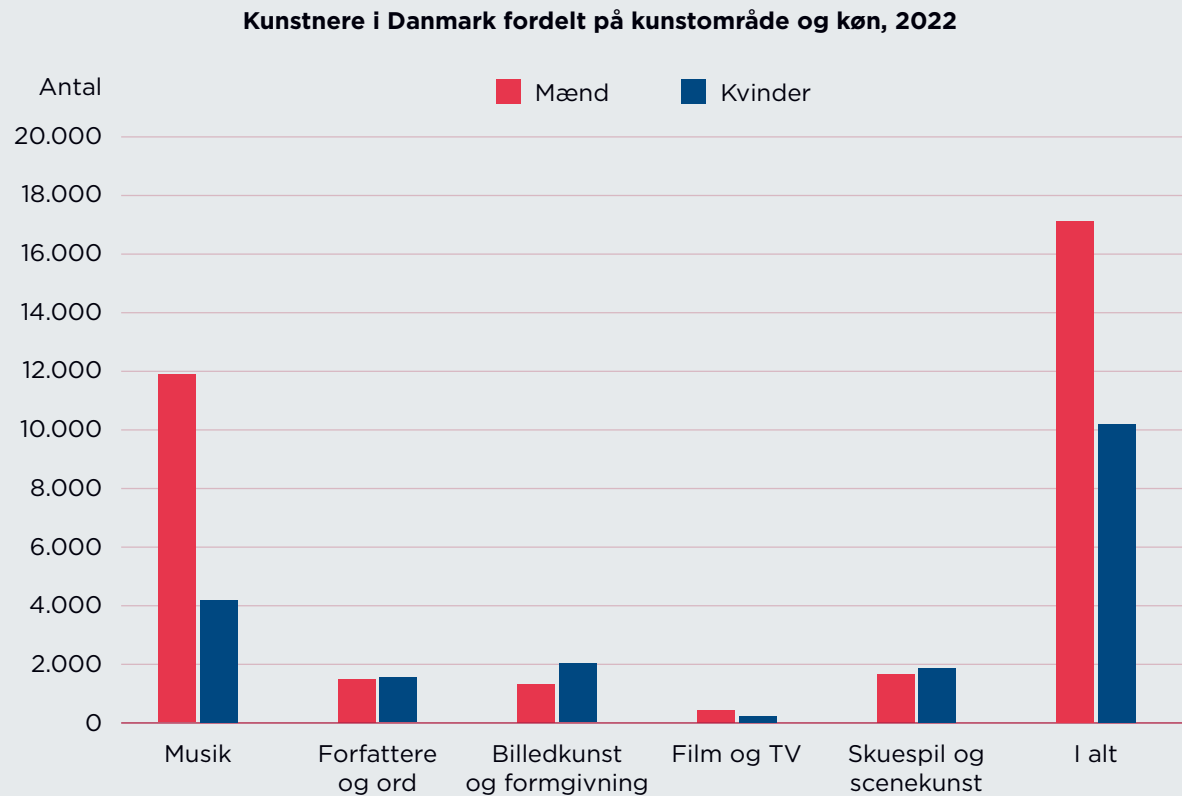
”Jeg betaler en pris for at få mulighed for at skrive. Men det er det hele værd og jeg kan slet ikke forestille mig at lade være, for det at skrive er arbejdsmæssigt det allervigtigste for mig. Jeg har haft mange samtaler med mig selv om, hvad der giver mig mening og glæde i livet, og hver gang har jeg tilvalgt kunsten.”

Kønsfordeling blandt kunstnere på tværs kunstarterne

Et stort flertal blandt musikerne er mænd, mens der er flest kvinder blandt billedkunstnere og formgivere, viser statistikken *Kunstnere i Danmark*.

Således er kunstområdet Musik det kunstområde, hvor der er flest mænd (73 procent), mens Billedkunst og formgivning er det kunstområde, som har den største andel af kvinder (61 pct.).

Mænd udgør 63 pct. af kunstnerne inden for Film og TV, mens kønsfordelingen blandt kunstnere indenfor kunstområdet Forfattere og ord og Skuespil og scenekunst er næsten lige.

Kilde: www.statistikbanken.dk/kunst1

FOKUSINTERVIEW

'Jeg erfarede tidligt, at der er forskel på mænds og kvinders vilkår i kunstlivet'

Billedkunstner Mie Mørkeberg står midt i en spændende kunstnerisk proces: At male et stort gruppeportræt til Samtaleværket på Christiansborg af 30 kvindelige politikere, som har haft betydning for demokratiet i Danmark fra 1915 til i dag.

Den ældste politiker på maleriet er Nina Bang, undervisningsminister for Socialdemokratiet 1924-26 og Danmarks første kvindelige minister. Den yngste er Johanne Schmidt-Nielsen, tidligere Folketingsmedlem for Enhedslisten og nuværende generalsekretær for Red Barnet.

For Mie Mørkeberg er gruppeportrættet en helt særlig, betydningsfuld opgave. Hun ser nemlig mange paralleller mellem ligestillingskampene i det politiske liv og i kunstverdenen, fortæller hun:

"Som kvinde bliver man mødt med et særligt blik, hvor man vurderes på sit køn, før man vurderes på sit arbejde. Det gælder desværre både for politikere og for kunstnere. Jeg kan se i min research til gruppeportrættet, hvordan kvinderne er

blevet beskrevet på deres udseende, hele vejen fra før 1918, hvor de første kvindelige politikere blev valgt ind i Folketinget, og op til i dag, hvor politikere som Johanne Schmidt-Nielsen og Helle Thorning-Schmidt er blevet udsat for det samme," siger hun.

Som kunstner genkender hun det kønnede blik, politikerne bliver mødt med.

"Hvis du er kvinde, skal du trænge igennem nogen ekstra lag for at blive taget alvorligt som kunstner. Heldigvis har MeToo-bevægelsen forandret mange af de måder, vi taler om kønnenes forskellige vilkår og muligheder på. Men vi er stadig meget lang vej fra at have ligestilling i kunstlivet," siger hun.

Og tallene giver hende ret: Selvom kunstnerstatistikken *Kunstnere i Danmark* viser, at der er flere kvinder end mænd blandt billedkunstnere, så viser de seneste mange års opgørelser fra museer og gallerier, at de fleste af de værker, som vises og købes, er skabt af mandlige kunstnere.

Bio:

Mie Mørkeberg (f. 1980)

Mie Mørkeberg er uddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi i 2006. Hun har udstillet og er repræsenteret på en lang række museer og gallerier herhjemme og i udlandet.

I 2022 blev hun bedt af Folketingets Rådgivende Kunstudvalg om at udføre et stort portrætmaleri af 30 udvalgte kvindelige politikere, som har haft betydning for kvinders demokratiske virke i Danmark fra 1915 til i dag. Mørkeberg er valgt blandt fem billedkunstnere, der kom med bud på at løse opgaven.

Mie Mørkeberg er medlem af Billedkunstnernes Forbund.

Læs mere: miemoerkeberg.dk

Mie Mørkeberg i atelieret. Foto: Udlånt af kunstneren

Hvad fortæller de tal dig?

”At mænd og kvinder stadig ikke har lige muligheder i kunstlivet,” siger hun og peger på, at skævheden har dybe, historiske årsager.

”Det handler bl.a. om, at mænd i århundreder har defineret synet på, hvad kunst er. Og på, hvem der kan være kunstner. Mange kunstsamlere er mænd, og min teori er, at de køber værker, skabt af personer, de kan identificere sig med. Dét er måske en af forklaringerne på, at gallerierne traditionelt har repræsenteret flest mandlige kunstnere. Og det er bl.a. gallerierne, som museerne kigger på, når de skal orientere sig om, hvad der foregår på kunstscenen,” siger hun.

100 år er for længe at vente på ligestilling

Mange forskellige mekanismer er således med til at fastholde skævheden. De skal brydes, så den kunst, publikum møder, ikke afspejler en smallere erfaringsverden, mener Mie Mørkeberg.

”Hvis publikum f.eks. kun ser mandlige kunstneres værker, er der en hel dimension i erfaringen og erkendelsen af verden, som ikke findes. Og som derfor ikke tages seriøst. Tænk bare på, hvordan der i samtiden blev talt nedsættende om de blomstermotiver, børneportrætter og hjemlige interiører, som 1800-tallets kvindelige kunstnere malede,” konstaterer hun.

Personligt er Mie Mørkeberg tilhænger af at indføre kvoter for museers indkøb og udstilling af kunst, så kønnene bliver mere ligeligt repræsenteret i de rum, hvor publikum møder kunsten.

Skitse til gruppeportræt af kvindelige politikere. Foto udlånt af kunstneren.

”Jeg tror, kvoter kan være vejen frem i en periode, for ellers tager det simpelthen for lang tid at skabe forandring. Vi kan ikke vente 100 år på, at den kunst, kvinder skaber, får lige så meget plads i offentligheden som mænds kunst,” siger hun. Pt. er der dog ikke politisk opbakning til kvoter, og de seneste års debat om ligestilling og mangfoldighed i kultur- og kunstlivet, er også en stærk og vigtig faktor i det at skabe forandring, mener hun.

”Debatten skal ikke være en konkurrence om, hvem der har det sværest, men sætte fokus på, hvordan vi alle sammen kan få det bedre. Mændene skal have mulighed for at være mere sammen med deres børn, og hele kunstlivets talentmasse skal i spil,” siger hun.

Selv har hun lært meget af de seneste års offentlige samtale om køn og ligestilling, fortæller hun.

”Jeg er blevet mere bevidst om, at ligestilling ikke kun handler om lige vilkår mellem kønnene, men også om lige vilkår for minoriteter og andre grupper i samfundet.”

”Og så har jeg fået mere forståelse for, hvad det har betydet for mig personligt at være kvinde og kunstner. Jeg blev gravid med mit første barn, da jeg gik på kunstakademiet. Dengang i begyndelsen af nullerne blev det anset som ret usmart at få børn som ung kunstner – altså hvis man var kvinde. En af de populære professorskoler var ledet af en mandlig kunstner med fem børn, og han var på toppen af sin karriere,” fortæller Mie Mørkeberg.

Usynlige mekanismer

Da hun tog afgang i 2006, var der mediefokus på en ny generation af markante kvindelige malere, bl.a. Julie Nord og Katrine Ærtebjerg, hvor hun – som er ca. ti år yngre end dem – var inkluderet.

”De her dygtige kunstnere stod for noget nyt, som gallerister og kunstkribenter syntes var spændende. Det blev jeg en del af, selvom jeg ikke arbejdede på samme historiefortællende måde i mine værker. Men bare det at jeg var kvinde og maler var tilstrækkeligt til, at jeg blev koblet sammen med dem. Vi var alle sammen irriterede over at blive sat i bås som det, journalister beskrev som ’kvindelige kunstnere i et eventyrligt pigeunivers’. Vi ville ses som kunstnere, ikke som ’kvindelige kunstnere’ og slet ikke som piger,” fortæller hun.

Hun husker, at mange dengang mente, at feminisme var et overstået kapitel og at kvindekampen for længst var vundet: ”Men jeg erfarede selv ret tidligt, at der var forskel på mænds og kvinders vilkår i kunstlivet. Det var der bare ingen, der gad at høre om i nullerne,” siger hun.

At det er svært for alle, uanset køn, at etablere sig som kunstner, er Mie Mørkeberg helt overbevist om. Men hun tilføjer, at det lige er en tand sværere for kvinder end for mænd. Bl.a. fordi de mekanismer, der skaber uligheden, er komplicerede og usynlige:

”Som kvindelig kunstner er man nødt til at forholde sig til mange andre lag i sit professionelle liv end selve det at gøre sig umage for at være god til sit arbejde. Nu hvor jeg blevet lidt ældre, er det rart at kunne læne mig lidt tilbage og stole på, at jeg er nået til et godt sted i min karriere, og at jeg er her i kraft af mit arbejde,” siger Mie Mørkeberg, der i dag er 43 år.

Og både tiden og erfaringen sætter sig spor i hendes kunst, fortæller hun:

”Den samtale, der har været i samfundet om feminisme de senere år, har ændret den måde, jeg udtrykker mig på i mine værker. Tidligere malede jeg oftest mennesketomme motiver. Men for nogen år siden gik det op for mig, at jeg faktisk var berøringsangst. Jeg holdt mig tilbage fra at male mennesker, og ville slet ikke male mig selv, fordi jeg ubevidst frygtede, at mine værker blev set som ’kønnede’. I dag er der kvinder i mange af mine værker, og det afspejler den tid, jeg lever i. I begyndelsen af min karriere var det lidt *no go* at vise kvindelighed og udtrykke følelser som kvindelig kunstner. Det er det heldigvis ikke længere!”

Fra Mie Mørkebergs atelier: Gruppeportrættet i proces. Maleriet af de kvindelige politikere kommer til at måle 2,80 x 4,50 meter. Det skal hænge i Samtaleværrelset på Christiansborg og offentliggøres i november 2024. Foto udlånt af kunstneren.

Samme barriere i forhold til at fremvise kønnede udtryk ser hun hos de kvindelige politikere, hun portrætterer på gruppemaleriet til Christiansborg.

”Kvindelige politikere har gennem tiden været nødt til at holde sig tilbage med at være ’for kvindelige’. Tydeligst måske for Helle Thorning-Schmidt, der pålagde sig selv at tale og klæde sig på en anden måde, så hun ikke fremstod ’for feminin’. For mig betyder det, at det er blevet særligt magtpåliggende at male de her politikere, så de fremstår som de hele mennesker, de er, med al deres viden, styrke og personlighed.”

FOKUSINTERVIEW

'Statistik er et vigtigt redskab til at gøre op med skævheden mellem kønnene i musiklivet'

At hele 73 procent af musikerne i statistikken *Kunstnere i Danmark* er mænd, kommer ikke bag på musikeren Henrik Jansberg. De seneste ca. ti år har han arbejdet med bl.a. ligestillings- og diversitetsspørgsmål som medlem af Dansk Musiker Forbunds hovedbestyrelse, og fra 2021 også som forperson for forbundets hovedstadsafdeling.

"Vi ved fra tidligere, at der er et stort flertal af mænd blandt de professionelle musikere herhjemme. Men hidtil har vi kun haft enkeltstående undersøgelser på området. Derfor er det så vigtigt, at vi nu får en officiel statistik om kunstnere, som Danmarks Statistik udarbejder hvert år. Det giver os mulighed for at følge udviklingen systematisk over tid, så vi eksempelvis kan se, om de ligestillingstiltag, som musiklivet arbejder med, rent faktisk virker," siger Henrik Jansberg.

Uligheden mellem kønnene begynder ved indgangen til det professionelle musikliv, fortæller han.

"Selvom flere piger end drenge går på musikskole, er det tydeligt, at pigerne begynder at falde fra, når det handler om at tilvælge videregående musikuddannelse og et professionelt arbejdsliv som musiker," siger Henrik Jansberg.

Hvad ved vi om årsagerne til, at mange piger og kvinder fravælger en professionel løbebane som musiker?

"Flere undersøgelser peger på, at uligheden bl.a. skyldes strukturelle barrierer som usikkerhed om løn, barsels- og pensionsvilkår. Dårlige arbejdsvilkår gør, at en del kvinder går andre veje i deres uddannelses- og arbejdsliv, selvom de har både interesse og talent for musikken. Men vi kan også se, at uligheden mellem kønnene i musiklivet handler om ensomhed, forskelsbehandling og diskrimination," siger han og understreger, at det er et langt sejt træk at rette op på skævheden:

Henrik Jansberg.
Foto: Per Lange.

Bio:

Henrik Jansberg (f. 1977)

Uddannet violinist fra folkemusiklinjen på Syddansk Musikkonservatorium i 2004. Prisvindende spillemand og komponist, og dedikeret underviser på workshops og musikskoler. Har flere gange været nomineret og vundet Danish Music Awards for sine udgivelser, som præsenterer akustisk instrumentalmusik med elektroniske elementer.

Branchepolitisk engageret i flere bestyrelser og repræsentantskaber, forperson for Dansk Musiker Forbund Hovedstaden og næstforperson for Dansk Musiker Forbund.

”Vi skal skabe bedre rammer og vilkår for at arbejde professionelt med musik, hvis vi vil blive bedre til at tiltrække alle de talenter, der er derude. Men vi skal også modvirke *bias* ved at tale om de udfordringer, kvinder og minoriteter har i branchen. Desuden hjælper det at have diversitetspolitikker, *code of conducts*, og generelt være opmærksom på balancer i booking og repræsentation,” siger han.

Fokus på ligestilling

Ligestillingsarbejdet er i gang mange steder i musiklivet, påpeger han: En lang række musik- og kulturorganisationer, herunder Dansk Musiker Forbund, står f.eks. sammen om at fremme de såkaldte ’kønsbalancemål’, som handler om at styrke ligestilling indenfor områder som musikuddannelse, løn, gatekeeperfunktion og programlægning.

Målene, der lægger sig op ad FNs Verdensmål nummer 5 om ligestilling, handler også om den kultur, der præger dele af musikbranchen og som skaber grobund for strukturel sexisme.

Et konkret initiativ i denne sammenhæng er rådgivningslinjen Trygt RUM, som 13 musik- og kulturorganisationer, herunder Dansk Musiker Forbund og andre af Dansk Kunstnerråds medlemsorganisationer står bag.

Flere kvindelige forbilleder, ja tak

Ligestillingsarbejde handler også om at sikre, at piger og unge kvinder med musiktalent får flere kvindelige forbilleder at spejle sig i, mener Henrik Jansberg.

“Jeg tror det er supervigtigt, at piger og unge kvinder kan se, at musik er noget, de kan engagere sig i som aktivt udøvende kunstnere, ikke kun som publikum. Det er påfaldende, at 58 procent af alle billetkøbere ifølge Dansk Live er kvinder, mens kvinderne kun udgør 27 procent blandt musikerne i kunstnerstatistikken,” siger han og tilføjer, at selvom tallene er tydelige, når det gælder den skæve kønsbalance i musiklivet, så er løsningerne ikke enkle:

”Det tager tid at skabe forandring på det her område. Den nye kunstnerstatistik er et vigtigt nyt redskab, fordi den kan gentages og udbygges år efter år. På længere sigt kan den forhåbentlig også give os et bedre og mere præcist billede af den professionelle musikers løn- og arbejdsvilkår.”

Mere data om kunstnere er især vigtigt nu, hvor teknologien skaber så mange forandringer, og hvor det kunstneriske arbejdsmarked fortsat bliver mere og mere globaliseret, mener han.

”Det kan gøre os bedre til at argumentere sagligt og lægge pres på politikere og gatekeepers, men også til at skabe fælles løsninger på de udfordringer, vi står overfor som branche.”

Mere diversitet i kulturlivet

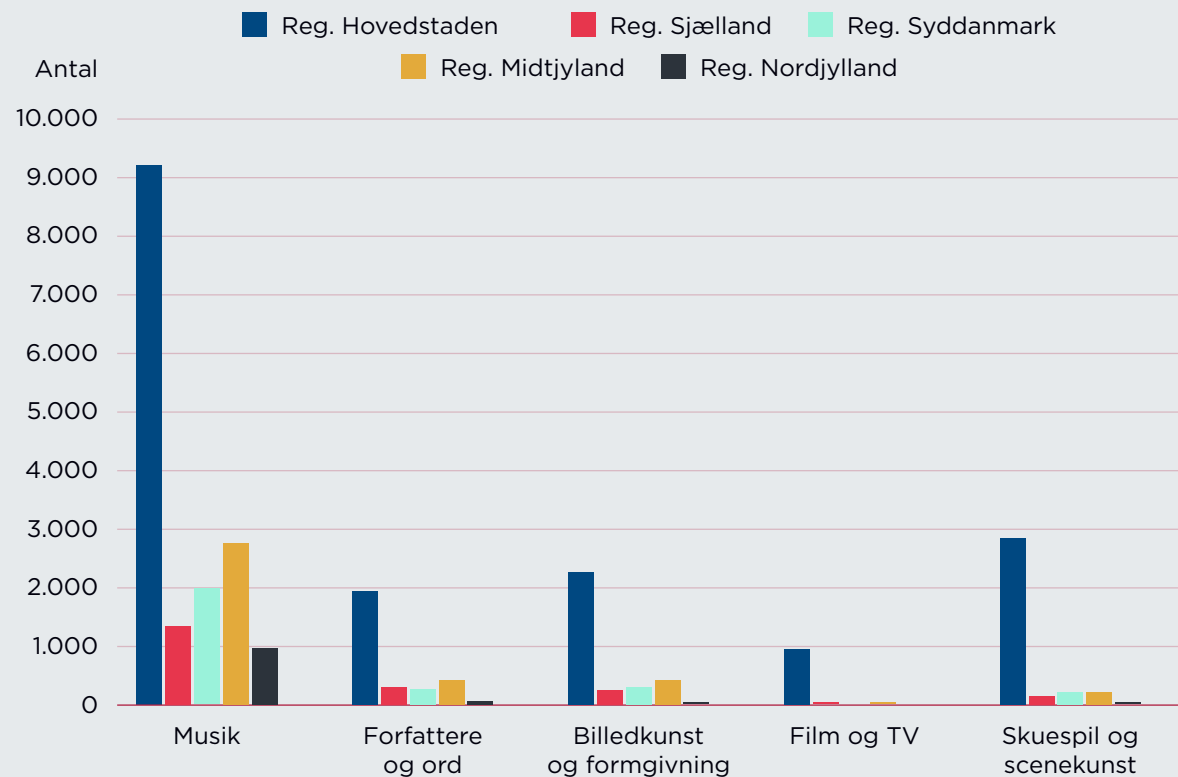
Ligestillingsarbejde i kunst- og kulturlivet handler ikke kun om ligestilling mellem kønnene, men også om at skabe lige muligheder for alle kunstnere og kulturarbejdere uanset seksuel orientering, social og kulturel baggrund, fysiske og psykiske funktionsvariationer mm. Stort set alle Dansk Kunstnerråds medlemsorganisationer har formuleret ligestillingspolitikker og iværksat forskellige tiltag for at skabe mere diversitet og ligelig repræsentation i kunst- og kulturlivet.

Hvor i landet bor kunstnerne?

Hovedparten af kunstnerne har bopæl i Region Hovedstaden, fremgår det af statistikken. Det gælder inden for alle kunstområder.

Kunstområderne Film og TV (88 pct.), samt Skuespil og scenekunst (78 pct.) har de højeste andele af kunstnere bosat i Region Hovedstaden, mens Musik har den laveste andel (57 pct.).

Kunstnere i Danmark fordelt på kunstområde og bopælsregion, 2022

Kilde: www.statistikbanken.dk/kunst2

FOKUSINTERVIEW

Det gode arbejdsliv som kunstner leves også uden for København

De fleste kunstnere bor i Region Hovedstaden, viser statistikken *Kunstnere i Danmark*. Men kunstnere arbejder overalt i landet og rejser ofte efter job på teatre, udstillingssteder, spillesteder mm. De er primært bosat i de større byer, fordi det er her, kulturlivets uddannelses- og branchemiljøer er.

En af dem, der stik modsat flertallet af sine kolleger har valgt at bo langt fra hovedstadsområdet teatermiljø, er skuespiller Ashok Pramanik. Sammen med sin hustru og deres to børn bor han på tiende år i det, han med et grin kalder 'en lille flække udenfor Aarhus'. Og han stortrives.

"Her får jeg det bedste af to verdener: Jeg får den tryghed og frihed, der er ved at bo udenfor byen, samtidig med at jeg er tilstrækkelig tæt på større byers kulturliv til at have et velfungerende arbejdsliv som skuespiller," siger Ashok Pramanik.

Den 45-årige skuespiller, der er uddannet fra Aarhus Teater i 2009, har arbejdet freelance de seneste ti år. Dels med

skiftende sceneopgaver på teatre i hele landet, dels med skuespilundervisning og kommunikationstræning for både private og offentlige kunder.

Alt sammen med base i villaen i Solbjerg, et lille bysamfund med ca. 5.000 indbyggere tæt ved sø, skov og åbne landskaber. Her i de landlige omgivelser mellem Aarhus og Skanderborg har Ashok Pramanik fundet en base, der giver ham optimale rammer for både familie- og arbejdslivet, fortæller han.

"Da jeg var yngre, troede jeg ligesom mange andre, at jeg var nødt til at bo i København for at 'lykkes' som skuespiller. Umiddelbart efter skuespillerskolen fik jeg kontrakt på Aarhus Teater, hvor jeg var en del af ensemblet i fire år. Da kontrakten udløb, besluttede min kone og jeg at blive her i området. Jeg følte, at jeg ville være nødt til at begynde helt forfra, hvis vi flyttede til København," fortæller han.

"Desuden ændrede jeg med tiden syn på, hvad det vil sige at lykkes i det her fag: For mig er det ikke vigtigt at blive berømt

Skuespiller Ashok Pramanik bor i midtjyske Solbjerg. Fotos: Privat

stjerneskusespiller. Det vigtige er at kunne leve af det. Og at kunne skabe en blivende base for min familie,” siger Ashok Pramanik, far til to børn, der i dag er ti og femten år. Sammen med hans ægtefælle, der er selvstændig oversætter, kunne han købe et dejligt hus i Solbjerg til langt under halvdelen af, hvad det samme antal kvadratmeter ville have kostet i Københavnsområdet.

”At mindske den økonomiske stress er en klar fordel ved at bo her. Det er vigtigt, især med de svingende indtægter man har som freelancer,” siger Ashok Pramanik og tilføjer, at der er mange andre fordele ved at bo i Solbjerg, f.eks. nærheden til naturen og et levende lokalsamfund:

”Selvom Solbjerg er en lille by, er her et utroligt aktivt foreningsliv, som hele familien har været engageret i. Der er skønne løberuter og en sø lige bag vores hus. Børnene kan selv

Ashok Pramanik.
Foto: Emilia Therese/Aarhus Teater.

gå de ti minutter, der er fra huset hen til skolen. Det betyder meget i hverdagen,” siger han, der ikke føler sig udenfor teatermiljøet, fordi han bor udenfor storbyerne.

”Jeg har ikke nødvendigvis brug for at være med til alle mulige branchebegivenheder, fester og cafésnak. Jeg tror heller ikke, jeg går glip af arbejdsopgaver ved at bo her. Konkurrencen om opgaverne er måske endda lidt mindre herude, fordi der ikke bor så mange skuespillere,” siger han.

”I begyndelsen, da vi lige var flyttet hertil, brugte jeg en del benarbejde på at bygge netværk og skaffe opgaver. Men i dag bliver jeg løbende tilbudt arbejde, som jeg er rigtig glad for,” siger han, der til april f.eks. er en del af holdet på Det Kgl.

Bio:

Ashok Pramanik (f. 1978)

Uddannet fra Skuespillerskolen ved Aarhus Teater, 2009. Derefter del af ensemblet ved Aarhus Teater til 2013. Som freelancer har han bl.a. haft sceneopgaver for Det Kgl. Teater, Aalborg Teater, Himmerlands Teater, Filuren i Aarhus og været tilbage på Aarhus Teater.

Desuden arbejder Ashok Pramanik med kommunikationstræning og undervisning på teatre, højskoler, samt for forskellige private og offentlige aktører. Ashok Pramanik er medlem af Dansk Skuespillerforbund.

Teaters opsætning af forestillingen Ragnarok ved Moesgaard Museum.

Han bruger dog ikke længere kun sin faglighed i teatermiljøet: De senere år er han også blevet en efterspurgt underviser og kommunikationstræner, der bl.a. underviser ansatte i Kriminalforsorgen, medicinstuderende og ledere fra det private erhvervsliv.

”Som skuespillere ved vi meget om kommunikation, psykologi, kropssprog og konflikthåndtering. Viden, som kan bruges mange andre steder end på scenerne. Jeg kan godt lide at udvide min radius arbejdsmæssigt, og jeg får meget ud af at undervise. Som vi plejer at sige til prøver: Man skal ikke være så bange for at prøve noget nyt og falde på røven! Et godt arbejdsliv som skuespiller kan se ud på mange forskellige måder.”

Aldersfordeling blandt kunstnere på tværs af kunstarterne

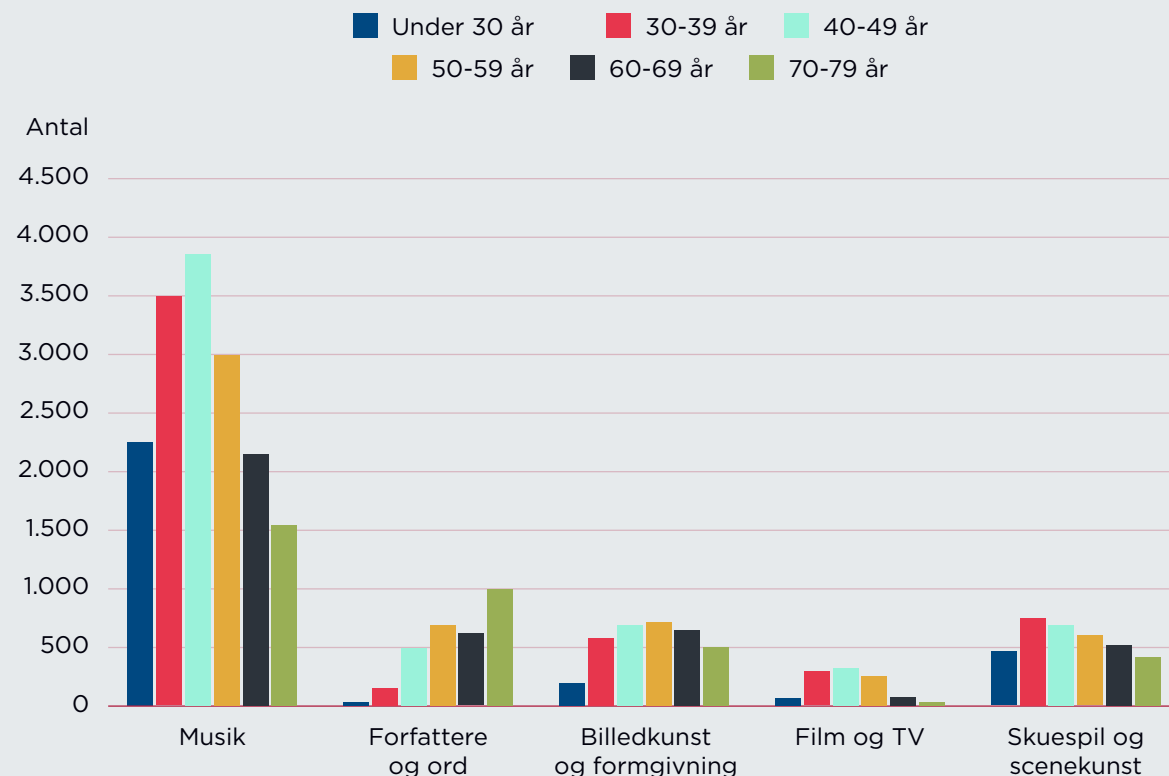
Der er betydelige variationer i aldersfordelingen blandt kunstnerne på tværs af kunstområderne, fremgår det af statistikken.

Flest ældre kunstnere er der blandt forfatterne: Således er 32 pct. af kunstnerne inden for kunstområdet Forfattere og ord over 70 år.

Film og TV-området, Musik samt Skuespil og scenekunst er karakteriseret ved relativt mange kunstnere i de yngre aldersgrupper.

60 pct. af kunstnerne inden for Film og TV er under 50 år, mens det gælder for 59 pct. af kunstnerne inden for Musik og 56 pct. af kunstnerne inden for Skuespil og scenekunst.

Kunstnere i Danmark fordelt på kunstområde og aldersgruppe, 2022

Kilde: www.statistikbanken.dk/kunst1

FOKUSINTERVIEW

'Det kræver stamina at skabe film'

Alder er ikke umiddelbart noget, filminstruktør Katrine Brocks skænker mange tanker, når hun arbejder med manuskripter, instruerer skuespillere eller er ude på optagelse.

Men ifølge statistikken *Kunstnere i Danmark* er Film og TV det kunstområde, hvor flest kunstnere er under 50 år. Og Katrine Brocks, der selv er 34 år, genkender det billede, statistikken tegner:

"Jeg kan godt se, at gennemsnitsalderen har været ret lav på de film, jeg har lavet, både bag og foran kameraet. Umiddelbart har jeg tænkt, at det var fordi, man som yngre filminstruktør graviterer mod folk i samme alder og med lignende erfaringsgrundlag. Men jeg tror faktisk også, at det skyldes, at det er så krævende at lave film, både psykisk og fysisk. Det tager al ens fokus og energi, og man har brug for stor fleksibilitet fra ens bagland. Det er måske én af årsagerne til, at der er mange yngre kunstnere i min branche. Man skal have stamina for at kunne arbejde med film hele livet," siger hun.

Samtidig har der de senere år været fokus på at skabe veje ind i filmbranchen for yngre stemmer, fortæller Katrine Brocks, der selv er et eksempel på, at strategien virker.

Hun debuterede som spillefilmsinstruktør i 2023 med 'Den store stilhed', som blev til med støtte fra bl.a. New Danish Screen. Det er en støtteordning under Det Danske Filminstitut, som er sat i søen for at give flere debuterende filminstruktører mulighed for at afprøve deres talent i branchen. Og det er afgørende, at der findes ordninger, som på den måde fremmer unge stemmer, mener hun:

"Det er virkelig svært som ung instruktør at få lavet sin første film. Der er mange nåleøjer, et filmprojekt skal igennem, før det kan realiseres. Vi arbejder i årevis med at skaffe finansiering, før vi kan komme i gang," siger hun, der selv lykkedes med at debutere relativt hurtigt: Tre år efter hendes afgang fra Filmskolen havde 'Den store stilhed' premiere på den prestigefulde San Sebastián Filmfestival.

Hun ser en stor ihærdighed blandt kollegerne i branchens vækstlag i disse år, hvor ikke kun flere yngre, men også flere forskellige stemmer kommer til orde: "Der er stadig lang vej at gå, men jeg oplever, at der er en udvikling i gang mod at skabe mere diversitet i filmbranchen. Det er virkelig positivt og nødvendigt," siger hun.

Filminstruktør Katrine Brocks.
Foto: Det Danske Filminstitut.

Vigtig opbakning

At blive filminstruktør var egentlig ikke Katrine Brocks plan. I mange år troede hun, at hun skulle være musiker, men musikerdrømmen blegnede, da hun blev afvist til optagelsesprøven på Musikalsk GrundKursus (MGK).

”I stedet begyndte jeg på Film- og Medievidenskab på universitetet. Jeg har altid været en kæmpe filmnørd, men uden at jeg havde ambitioner om selv at lave film. Da vi lavede små filmproduktioner på bacheloruddannelsen, blev jeg bidt af hele processen. Det blev en øjenåbner for mig,” siger hun.

Efterfølgende instruerede Katrine Brocks en kortfilm på Filmværkstedet i København, som blev hendes adgangsbillet til at søge ind på Filmskolen. Her blev hun optaget i første forsøg, som 24-årig.

Bio:

Katrine Brocks (f. 1989)

Uddannet instruktør fra Den Danske Filmskole i 2019. Katrine Brocks' afgangsfilm, 'Under bølgerne, over skyerne' (2019), var nomineret til en Robert. Hun modtog Robert-statuetten for bedste kortfilm for 'Uden at blinke' (2020), som også vandt på OFF Odense Filmfestival for bedste danske kortfilm.

Katrine Brocks' spillefilmdebut, 'Den store stilhed', skrevet med Marianne Lentz, havde biografpremiere i Danmark 2023. Den blev udtaget til San Sebastián Filmfestival og hovedkonkurrencen i Göteborg Filmfestival. Filmen var nomineret til syv Robert-priser og seks Bodil-statuetter i 2024. Katrine Brocks er medlem af Danske Filminstruktører.

”Hvis det ikke havde været for Filmværkstedet, var jeg aldrig kommet ind på skolen, tror jeg,” siger hun og tilføjer, at rigtige mange af hendes kolleger ligesom hende selv har fået værdifulde erfaringer og opbakning fra det københavnske filmværksted.

”Som ung aspirerende instruktør handler det meget om de små skulderklap, man får på vejen. Det betyder meget, hvis man møder erfarne folk, der siger: 'Vi synes, det du laver, er fedt. Vi kan se, du har noget på hjerte, og vi tror på dig.'”

Selvom hun selv er lykkedes med at komme igennem vigtige nåleøjer, kan hun godt forstå, hvis branchen virker lukket for unge filmfolk: ”Branchen er meget netværksbaseret. Lige nu arbejder jeg nærmest kun med folk, jeg kender fra Filmskolen. Men samtidig har jeg også oplevet, at der faktisk er veje ind,

Katrine Brocks' spillefilmdebut 'Den store stilhed' handler om en ung kvinde i et moderne kloster. Foto: Mia Mai Dengsø Graabæk, DFF.

hvis man viser, at man brænder for at lave film, at man har lyst til at samarbejde og lære og blive bedre.”

De film, hun brænder for at lave, handler om at undersøge menneskets skyggesider, sådan som hun f.eks. gør i debutfilmen 'Den store stilhed'. Filmen, der

blev godt modtaget af både anmeldere og biografpublikum herhjemme, handler om en ung kvinde, som lever et stille liv i et moderne katolsk kloster. Hun konfronteres

med fortiden, da hendes storebror uventet opsøger hende efter mange års adskillelse.

”Jeg er optaget af alt det, vi skjuler for hinanden - men som også er det, der gør os til mennesker. Det har jeg lyst til at vende vrangen ud på og lave film om,” siger Katrine Brocks.

”Min første spillefilm handlede om skyld, skam og fortrængte traumer. Den film, jeg arbejder på at finansiere nu, handler om psykisk sårbarhed, som jeg selv har personlig erfaring med. Og om hvordan det kan se ud i en romantisk relation. Jeg håber, det bliver en episk kærlighedsfilm, som samtidig tager livtag med noget alvorligt.”

3. OPSAMLING OG VIDERE FORLØB

Fra data om kunstnervilkår under Covid-19 til i dag

Under Coronapandemien blev det tydeligt, at politikere og kulturlivets beslutningstagere manglede indblik i de forhold, kunstnere og kulturskabere arbejder under. Regeringen bad derfor det såkaldte Genstartsteam om at afdække, hvordan kulturlivet, kulturlivets aktører og kunstnerne blev påvirkede af Covid-19 krisen.

Genstartsteamet iværksatte to data- og analyseprojekter, der havde til formål at belyse krisens konsekvenser for kunstnerne og for kunstnerisk produktion og indhold. Projektet om de konsekvenser, krisen havde for kunstnerne, var forankret hos Dansk Kunstnerråd.

Undersøgelsen af pandemiens indvirkning på kunstnernes indtjening, beskæftigelse og produktion blev foretaget af Dansk Kunstnerråd i

samarbejde med Danmarks Statistik og Rambøll Management Consulting, der udarbejdede henholdsvis en register- og spørgeskemaundersøgelse.

Undersøgelsen blev offentliggjort i februar 2022 og dækker perioden marts 2020 til september 2021.

Via data fra eksisterende statistikregistre afdækkedes, hvordan nedlukningen i forbindelse med Covid-19 påvirkede organiserede professionelle kunstners beskæftigelse og indtjening. Organiserede professionelle kunstnere var her defineret som medlemmer af en organisation under Dansk Kunstnerråd.

Dansk Kunstnerråds 26 medlemsorganisationer blev inviteret til at medvirke i undersøgelsen. Heraf valgte 11 medlemsorganisationer at deltage ved at indsende CPR-nr. på deres medlemmer

til Danmarks Statistik. Undersøgelsen belyste derfor kun forholdene for en delmængde af de professionelle kunstnere.

Undersøgelsen dækkede 9.339 professionelle kunstnere fordelt på 52 pct. mænd og 48 pct. kvinder. Heraf var 43 pct. lønmodtagere, 16 pct. selvstændige, 14 pct. både lønmodtagere og selvstændige, mens 28 pct. var kategoriseret som øvrige.

Antallet af beskæftigede (lønmodtagere, selvstændige eller begge dele) udgjorde 6.764 individer. Blandt disse arbejdede 56 pct. af populationen i en kunstneriske branche.

Undersøgelsen viste, at de professionelle kunstnere blev påvirket af Covid-krisen på forskellig vis. Det kunne ses i form af øget ledighed og øget

varighed af ledighedsperioder. Samtidig var de selvstændige påvirket af markante udsving i deres omsætning. Omsætningen kom dog tilbage på niveau efter genåbningerne, og ledigheden dalede.

Udviklingen skal ses i sammenhæng med de kompensations- og aktivitetsordninger der blev iværksat under krisen, og som direkte eller indirekte understøttede kunstnerne og de institutioner/virksomheder de havde arbejdet hos.

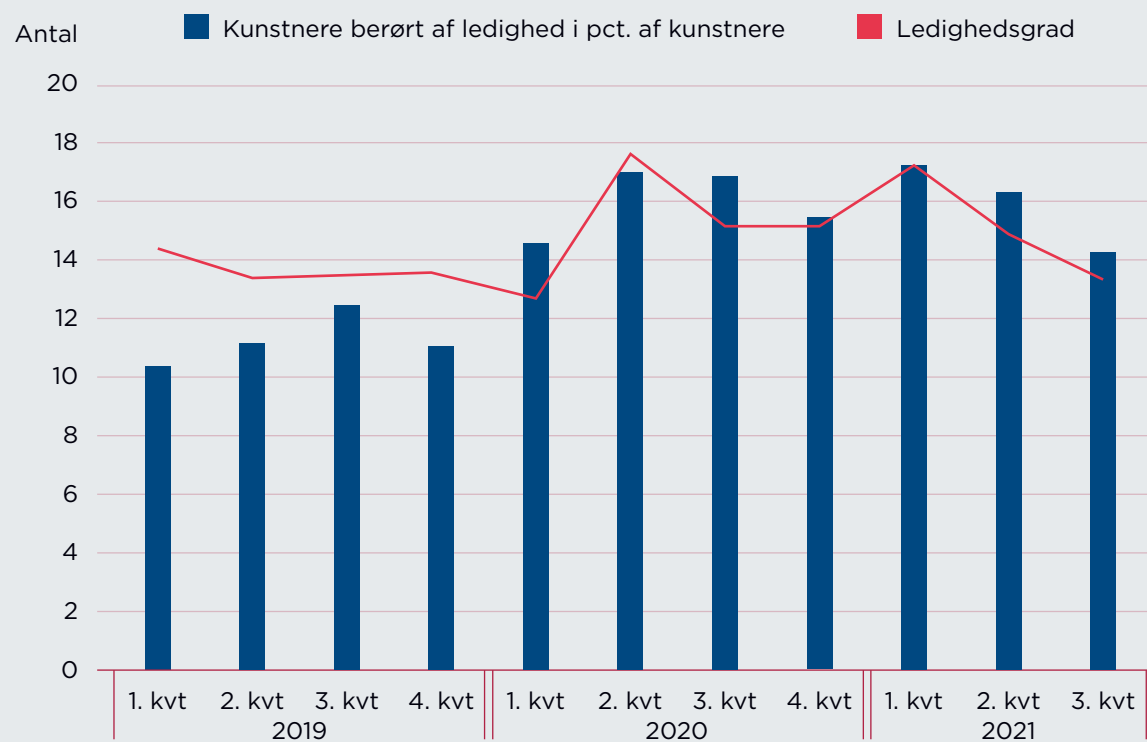
”Det er historisk at få samlet data på danske kunstneres beskæftigelse, indtjening og indholdsproduktion. Jeg er glad for at Genstartsteamet bakkede op om forslaget, som vi nu ser vigtigheden af. Krisen har ramt kunstnerne forskelligt afhængigt af, hvilken kunstform man arbejder indenfor, og nuanceret viden er afgørende for at skabe gode vilkår for kunsten og kunstnere i Danmark. Derfor håber jeg, at denne undersøgelse ikke bliver den sidste af sin art.”

– Sara Indrio, medlem af Genstartsteamet og leder af referencegruppen for projektet. Forperson for Dansk Artist Forbund.

Kunstnervilkår under Covid-19

- De professionelle kunstnere har haft højere ledighed i 2020 og 2021 end i 2019.
- Stigningen i antal ledige sker i 1. og 2. kvartal 2020 og fortsætte på et højere niveau frem til 2.-3. kvartal 2021, hvor der er et begyndende fald.
- Ledigheden er i 2021 fortsat højere end i 2019
- De kunstnere der blev ledige i perioden var ledige i længere tid, men ledighedsgraden var i 3. kvartal 2021 på niveau med 3. kvartal 2019.
- Særligt grupperne af scenekunst og musik har været påvirket af højere ledighed end i 2019, men også billedkunstnere har haft højere ledighed.

Andel af professionelle kunstnere berørt af ledighed i kvartalet og deres ledighedsgrad (kurve)

Kilde: Afrapportering af Covid-19 pandemiens indvirkning på kunstneres indtjening og beskæftigelse Danmarks Statistik, 2022.

Behov for kontinuerlige data om kunstnere

Professionelle kunstneres og kulturskaberes arbejdsliv er meget diverse - og har alligevel mange fælles træk.

Indenfor nogle kunstområder - som musik og scenekunst - er der mange lønmodtagere, f.eks. i orkestre og på teatre. Mens der indenfor andre kunstområder - som billedkunst og litteratur - er flest soloselvstændige og kombinatører med såkaldt kludetæppeøkonomi. På tværs af alle kunstområderne er der rigtig mange freelancere.

Kunstnere og kulturskaberes arbejde bidrager til samfundet ved bl.a. at skabe økonomisk, erhvervsmæssig og teknologisk udvikling. Men kunsten og kulturen skaber også nye erkendelser,

styrker fællesskaber på tværs af sociale skel og giver livskvalitet i borgernes hverdag. Derfor er der løbende behov for at sætte fokus på de vilkår, kunsten og kulturen skabes under - så vi kan skabe de bedst mulige rammer for at få et velfungerende kunst- og kulturliv herhjemme.

Kulturinstitutionerne har hidtil været det primære fokus i de statistikker, der har været udarbejdet om kulturlivet. Det er et vigtigt fokus, men i Dansk Kunstnerråd ser vi et stort behov for at opbygge en stærk analysekapacitet på kunstnersiden.

Kontinuerlig, opdateret databaseret viden om dem, der skaber kunsten, er afgørende, hvis vi vil sikre gode

rammevilkår for at skabe og udøve kunst i Danmark - også når samfundet står midt i store forandringer. På den måde kan vi løbende blive klogere på, alt det, kunsten giver os, og på hvordan vi kan identificere de udviklingspotentialer, kunsten rummer.

Der er stort behov for kontinuerlig, bred viden om feltet, og denne publikation er derfor tænkt som den første i en række af fortløbende publikationer om kunstnervilkår i Danmark. Dansk Kunstnerråd ser frem til at fortsætte, udvikle og udbygge dataarbejdet i samarbejde med Danmarks Statistik og medlemsorganisationerne under Dansk Kunstnerråd de kommende år.

4. Kilder

Nyt fra Danmarks statistik 6. december 2023:

www.dst.dk

Kunstnere i Danmark. Danmarks Statistik 2023:

www.statistikbanken.dk

Danmark får for første gang en samlet statistik om kunstnere.

Dansk Kunstnerråd 2023:

www.dansk-kunstnerraad.dk

Afrapportering af Covid-19 pandemiens indvirkning på kunstnernes indtjening og beskæftigelse.

Danmarks Statistik 2022:

www.dansk-kunstnerraad.dk

Undersøgelse af Covid-19 pandemiens indvirkning på kunstnernes indtjening, beskæftigelse og produktion. Rambøll Management Consulting, udgivet af Dansk Kunstnerråd 2022.

www.dansk-kunstnerraad.dk

Kunstnervilkår under Corona

www.dansk-kunstnerraad.dk

Kunstnere i tal

www.dansk-kunstnerraad.dk

Tak til repræsentanter fra organisationerne i Dansk Kunstnerråd:

Claus Ankersen, Danske Skønlitterære Forfattere
Simon Junker Tang, Dansk Musikpædagogisk Forening
David Efraim Poulsen, Dansk Musikpædagogisk Forening
Dorthe Korfitzen, Dansk Artistforbund
Søren Bang Jensen, Dansk Skuespillerforbund
Anders Busk, Danske Dramatikere
Karen Bernheim, Danske Filminstruktører
Sine Tofte Hannibal, Dansk Komponistforening
Line Tjørnhøj, Dansk Komponistforening
Carsten Burke Kristensen, Danske Scenografer
Morten Visby, Dansk Forfatterforening
Sara Strand, Dansk Forfatterforening
Jo Hermann, Dansk Forfatterforening
Pernille Rask Jensen, Danske Scenografer
Gitte Velling, Dansk Musiker Forbund
Lene Skytt, Foreningen af Danske Sceneinstruktører
Mille Herum Dideriksen, Foreningen af Danske Sceneinstruktører
Charlotte Kornberg Conan, Dansk Filmfotograf Forbund
Klaus Pedersen, Billedkunstnernes Forbund
Marie Thams, Billedkunstnernes Forbund
Michael Oxfeldt, Dansk Skuespillerforbund
Signe Klejs, KUFA - Kunstnernes Fagforening
Sia Mai, Danske Kunsthåndværkere & Designere
Jesper Grove Jørgensen, Dansk Kapelmesterforening
Edvard Friis-Møller, Dansk Filmfotograf Forbund
Thomas Sandberg, Dansk Musiker Forbund
Susanne Docherty, Dansk Musiker Forbund
Henrik Jansberg, Dansk Musiker Forbund
Pernille Anker Kristensen, Danske Kunsthåndværkere & Designere
Karin Schmidt Andersen, Dansk Organist og Kantorsamfund
Sara Indrio, Dansk Artistforbund

Tak til teamet i Danmarks Statistik

Claus Werner Andersen
 Laura Melgaard Glavind
 Cecilie Bryld Fjællegaard
 Paul Lubson
 Christian Edelvold Berg

Udgivet af Dansk Kunstnerråd 2024

Tekst:
 Anne-Mette Wehmüller
Sekretariatschef
 Dansk Kunstnerråd

Redaktion og interviews:
 Miriam Katz
Journalist
www.miriamkatz.dk

Korrektur:
 Lisbeth Tolstrup

Layout:
 Mike Tylak
Art director

Projektlejelse:
 Anne-Mette Wehmüller
 Nis Rømer

Dansk Kunstnerråd
 Hillerødgade 30a, 1.s
 2200 Nørrebro

e-mail: dkr@dansk-kunstnerraad.dk

ISBN: 1604-1291

DANSK**KUNSTNER**RÅD
Council of Danish Artists

